

Hållbarhetsstrategi för Nyhamnen

Hållbarhetsstrategi för Nyhamnen

Godkänd 31 maj 2023

Nyhamnen har skapats av många olika aktörer som tillsammans har ett arv att förvalta. För 150 år sedan var hamnen stadens pulserande hjärta. Skepp kom lastade med smör och salt, och människor reste ut för att upptäcka nya världar. Migration, möten och hårt arbete utgjorde Nyhamnens vardag.

Den förändring som nu sker knyter åter staden, hamnen och havet till varandra. Samma handlingskraft som en gång byggde hamnen används idag för att öka takten i utvecklingen av en klimatneutral stadsdel. Historiska platser möter nya byggnader, nya lösningar blandas med beprövad teknik. Förändringen stärks av Malmös unika mångfald och en gemensam strävan efter en hållbar livsstil. Nyhamnen är nära och i Nyhamnen är allt nära.

Nyhamnens utveckling är drivande i Malmös resa mot att bli en av Europas första klimatneutrala städer. Fria ytor och närheten till havet gör att det finns utrymme att testa lösningar där naturen får ta plats i staden. Civilsamhälle, näringsliv, offentliga aktörer och akademi tar gemensamma steg framåt och skapar värde för planeten och samhället.

Att framväxten sker över lång tid ställer krav på öppenhet inför behov och möjligheter som uppstår på vägen. Alla som verkar i Nyhamnen tar ansvar för att bygga vidare på egna och andras lärdomar. På så vis skapas en grön och rättvis stadsdel där kommande generationer kan leva inom planetens gränser.

Rebecka Persson

Direktör
miljöförvaltningen

Marcus Horning

Direktör
stadsbyggnadskontoret

Tobias Nilsson

Direktör
fastighets- och gatukontoret

Syfte

Hållbarhetsstrategin för Nyhamnen vägleder och stödjer aktörer i beslutsfattande och framtagande av rutiner för planering, byggnation och användning. Strategins målområden används för att säkerställa att Nyhamnens utveckling hela tiden ligger i framkant och vågar utmana rådande planerings- och exploateringsprocesser.

Strategin styr strategiska avvägningar och ställningstaganden i riktning mot en hållbar stadsdel idag och i framtiden.

Målgrupp

Hållbarhetsstrategin vänder sig till de aktörer som bidrar till att utveckla Nyhamnen. Målgrupperna är Malmö stad, övriga fastighetsägare och byggaktörer, civilsamhälle, näringsliv och akademi.

Struktur

Strategin är indelad i fem målområden som identifierar olika aspekter som är viktiga att beakta i planerings- och exploateringsskedet. Målområdena är dock inte isolerade från varandra - det är helheten och samspelet mellan dem som utgör grunden för Nyhamnens hållbara utveckling.

Varje målområde introduceras med en ingress som beskriver intentionerna, följt av riktlinjer som har ett mer handlingsinriktat perspektiv.

Nyhamnen kommer att utvecklas under lång tid och hållbarhetsstrategin är därför utformad för att vara långsiktigt användbar. Målområdena syftar till att ange en övergripande riktning som konkretiseras i varje skede av stadsdelens utveckling.

Måtområden

1

Nyhamnen är för hela Malmö

Nyhamnen är en stadsdel för hela Malmö. Här utforskar och skapar vi tillsammans förutsättningar för hållbara livsmiljöer och livsstilar i en föränderlig stad. Vi lägger grunden för att Nyhamnen blir en plats där vi lever och verkar inom planetens gränser.

- Nyhamnen är en utforskande och innovativ stadsdel där boende och besökare trivs, väljer att vara och hittar sinnliga livsmiljöer. Medborgarengagemang, besöksnäring och näringsliv bidrar tillsammans med staden till utvecklingen av platser, funktioner och aktiviteter i stadsdelen.
- Hållbarhet präglar all planering, etablering och användning av Nyhamnen. För att kraftsamla och skapa tänkesätt som prioriterar långsiktiga vinster över kortsiktiga samlas aktörer över kultur- och kunskapsgränser och skapar Nyhamnen tillsammans.
- Området ger goda förutsättningar för gemenskap och en hållbar livsstil. Nya och beprövade hållbarhets- och delningslösningar utvecklas, tillgängliggörs och används i den offentliga miljön.
- Det är en självklarhet för näringslivet i Nyhamnen att ta täten i utvecklingen och användningen av blågröna lösningar. Stora och små aktörer stöttar varandra genom innovation och framsteg.

2

Naturen tar plats i staden

Havs- och hamnmiljöerna utgör Nyhamnens specifika identitet. Här skapas en stor variation av gröna och blå miljöer, som bidrar till mentalt och fysiskt välmående. Hög biologisk mångfald och väl fungerande blå och gröna ekosystemtjänster ger en god anpassningsförmåga till och motståndskraft mot ett föränderligt klimat.

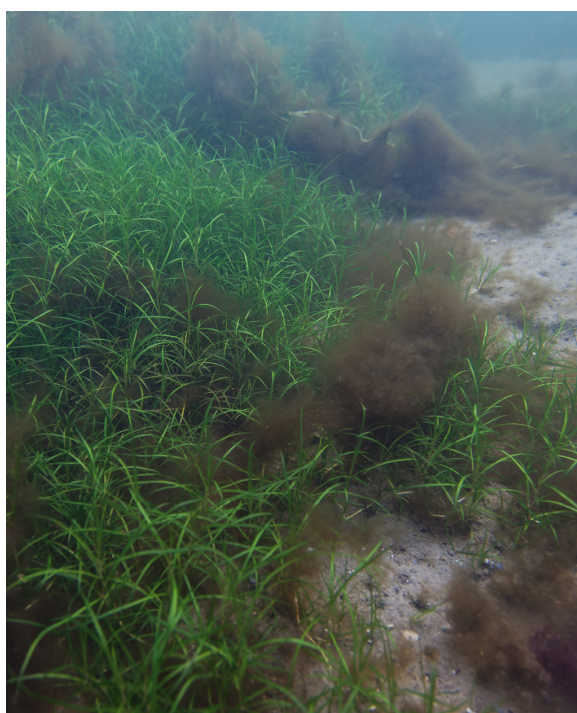
- Nyhamnen låter grönstrukturen ta plats i hela stadsrummet och integreras på både mark, väggar och tak.
- Havets ekologiska status förbättras under utvecklingsprojektet. Den biologiska mångfalden ökar och havet kan förse Malmöborna med mat och rekreation.
- Parkerna är estetiskt och biologiskt olika varandra och gynnar den biologiska mångfalden, samtidigt som de bidrar till samhällsviktiga ekosystemtjänster. Detta säkerställs genom att parkerna tillåts breda ut sig och skapa rum både för mänskligt och annat liv.
- Den tekniska infrastrukturen byggs så att den skapar goda förutsättningar för livskraftig grönska, starka ekosystemtjänster och multifunktionella, trygga gaturum.

3

Nyhamnen driver klimatomställningen

I Nyhamnen värdesätter vi både områdets historia och framtida möjligheter. Hög kvalitet, lång livslängd och god livsmiljö är ledord i varje skede av områdets utveckling. Vi är ledande inom klimatomställningen. Vi tar vara på nya idéer och innovationer inom hållbar stadsutveckling för att uppnå ökad resurseffektivitet och minskad klimatpåverkan. Bevarande av befintliga byggnader, kolinlagring, återbruk av massor, bygg- och anläggningsmaterial samt att i varje skede använda bästa tillgängliga teknik är några av de metoder som används för att möta ambitionen.

- Nyhamnen anläggs, byggs, förvaltas och drivs med minsta möjliga klimatpåverkan och med ambition mot klimatneutralitet. Lokala åtgärder genomförs för att möjliggöra lagring och infångning av koldioxid.
- Det som byggs i Nyhamnen älskas och används länge. Det tål förändringar av klimat, demografi samt människors och verksamheters behov genom samarbete mellan offentliga aktörer, civilsamhälle, näringsliv och akademi.
- Varje bygg- och anläggningsprojekt planeras ur ett livscykelperspektiv som inkluderar bygg-, drifts- och avvecklingsfasen. Byggnader bevaras i första hand. Materialet i de byggnader som ändå behöver rivas återanvänds i största möjliga mån. Det som byggs nytt kan demonteras för återanvändning eller byggas om för annan användning.
- Mass-, bygg- och återbrukslogistik samordnas lokalt för att minimera antalet transporter och optimera logistiken utifrån ett klimatperspektiv.

4

Nyhamnen är nära

Nyhamnens centrala läge ger goda förutsättningar för en hållbar mobilitet, där tillgänglighet och rörelse kombineras med goda boende- och vistelsemiljöer. Det ska vara gent, snabbt och tryggt för fotgängare och oskyddade trafikanter. Nyhamnens miljöer utformas för att bjuda in till lek och umgänge. Här skapas en sammanhängande stadsstruktur utan fysiska och sociala barriärer, där bebyggelse, gator, platser, parker och grönstråk kopplar samman staden. Tillgång till delningstjänster utgör grunden för en yteffektiv mobilitet.

- I Nyhamnen prioriteras yteffektiv och hållbar mobilitet, som får den yta som krävs för att uppnå god kvalitet på både funktion och upplevd stadsmiljö.
- Ett sammanhängande nät av gröna gånggator tillåts ta plats, skapar lekrum och bjuder in till vistelse och rörelser till fots.
- Det är enkelt och självklart att använda delningstjänster för mobilitet. Mobilitets-hubbar finns alltid nära till hands och har en attraktiv utformning.
- Leverans- och avfallslogistik fungerar väl för boende och verksamheter, utan att äventyra en attraktiv vistelsemiljö.

5

Nyhamnen drivs resurseffektivt

I Nyhamnen bygger vi Sveriges mest energieffektiva område. Tekniska lösningar och system är resilienta och resurseffektiva. De utvecklas gemensamt i partnerskap över organisatoriska gränser. Industriella och urbana symbioser, där närliggande aktörer samarbetar långsiktigt för att nyttja potentialen i varandras restflöden, är grundläggande principer i utvecklingen av Nyhamnen. Den enas spill blir den andras råvara.

- Nyhamnen försörjs av förnybar och återvunnen energi. El-, värme- och kylbehov hanteras på systemnivå inom Nyhamnen och gentemot dess grannar. Energi- och effektbehov optimeras genom lagring och smart styrning. Lokal produktion av förnybar energi prioriteras och integreras med övriga staden, hamnen och havet.
- Dricksvatten används sparsamt och regnvatten ses som en resurs. Alla tar vara på sitt eget vatten. På kvartermark samlas dagvatten in och återanvänds. På allmän plats bidrar vattnet till områdets grönblå struktur.
- Mängden avfall som uppstår är minimal eftersom restprodukter används cirkulärt och så nära som möjligt. Avfallshantering utformas för att maximera cirkulära flöden, utan att göra anspråk på gröna och blå ytor.
- Nödvändig teknisk infrastruktur formas, byggs och underhålls genom partnerskap mellan olika sektorer och aktörer. Partnerskapen möjliggör nya industriella och urbana symbioser som ökar återbruk och skapar mer cirkulära resursflöden.

Värdekompassen

Hållbarhetsstrategin ska bidra till att uppnå målbilden i Nyhamnens värdekompass. Denna beskrivs nedan.

ATTRAKTIVA OCH INKLUDERANDE LIVSMILJÖER

En ny praxis för framtidens levande och sinnliga stadsmiljöer.

- Med ett inkluderande arbetssätt skapar vi miljöer och mötesplatser med unika och kontrastrika kvaliteter.
- Malmö bidrar aktivt till europeiska städers gemensamma lärande och omställning till hållbara, demokratiska och meningsfulla livsmiljöer.

DEN KLIMATSMARTA STADSDELEN

Nyhamnen förflyttar Malmö till att bli bäst i världen på klimatomställning och resiliens mot klimatförändringar.

- Genom samverkan kring lokal innovation möjliggör vi för Malmös framtida, hållbara livsmiljöer och livsstilar.
- Malmö bidrar till att visa vägen för hur Europa ska bli världens första klimatneutrala kontinent.

FÖR FRAMTIDENS HÅLLBARA NÄRINGAR

Platsen för världsledande kluster inom blågrön omställning med havet som ledande resurs.

- Vi samverkar för klimatsmart positionsförflyttning, ökad sysselsättning och hållbar tillväxt.
- Tillsammans med aktörerna i Nyhamnen går Malmö före i en innovativ blågrön omställning och fortsätter positionera sig som porten till Europa och världen.

Från ord **till handling**

Hållbarhetsstrategin omfattar hela Nyhamnens utveckling, i tid och rum. Det som var utmanande igår är standard idag och blir daterat imorgon. För att hålla ambitionsnivån hög över lång tid krävs därför att ställningstaganden och rutiner skärps i takt med att kunskapen ökar, erfarenheten breddas och behoven förändras.

Nyhamnen skapas inte av Malmö stad utan byggs i ett samarbete mellan offentliga aktörer, civilsamhälle, näringsliv och akademi. Det krävs ambition, engagemang och samarbetsvilja från alla. Malmö stads roll är att gå före, arbeta för att skapa rätt förutsättningar, inspirera, bjuda in och efterfråga insatser. Viktigast är dock att staden visar vägen som gott exempel.

I Nyhamnen ska nya lösningar testas och användas tillsammans med väl beprövad teknik för att åstadkomma en mer hållbar stadsdel, både under den mellan användning som sker i väntan på ny bebyggelse och i färdigbyggd miljö. Detta kräver en vilja att inte bara hitta nya lösningar utan också att lära av egna och andras erfarenheter.

Hållbarhetsstrategin ska genomsyra allt arbete med Nyhamnen och Malmö stad har ett särskilt ansvar för att leda processen. Operativa handlingsplaner, checklistor och nyckeltal behöver tas fram inom berörda delar av stadens verksamheter. Rutiner och invanda arbetssätt behöver ifrågasättas och vid behov förändras, till exempel inom detaljplanering, exploatering, testbäddsverksamhet och bygglov. Respektive förvaltning och projekt behöver identifiera vilka insatser som behövs för att säkerställa att strategins målområden implementeras i linjearbetet. Samtidigt är gemensamt engagemang och samsyn mellan förvaltningarna avgörande för att nå resultat.

Uppföljning av strategin ska byggas in i linjearbetet och kontinuerlig avstämning mot målområdena ska säkerställa att intentionerna realiserar.

I byggaktörsdialoger, medborgardialoger och verksamhetsetableringar ska hållbarhetsstrategin vara en självklar utgångspunkt.

Hållbarhetsstrategin har tagits fram av representanter från fastighets- och gatukontoret, kulturförvaltningen, miljöförvaltningen, serviceförvaltningen, stadsbyggnadskontoret och stadskontoret.

Hållbarhets strategi för Nyhamnen